

16. заседание

Четвъртък, 14 юлий 1927 година

(Открито отъ подпредседателя д-ръ Б. Вазовъ, въ 16-20 ч.)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни) отварямъ заседанието.

(Отъ заседанието сж отсъствували следнитъ народни представители: Ставри Андреевъ, Христо Баявъ, Иванъ Бомбевъ, д-ръ Владимиръ Бурилковъ, Стойчо Георгиевъ, Добри Даскаловъ, Василь Димчевъ, д-ръ Цвѣтанъ Дяковъ, Борисъ Ефтимовъ, д-ръ Димо Желѣзовъ, Станю Златевъ, Димитъръ Ивановъ II, Василь Игнатовъ, Христо Илиевъ, Христо Калфовъ, Панайотъ Тинчевъ Калчевъ, Трифонъ Капитановъ, Иванъ Каранджуловъ, Кольо Кожаклиевъ, Величко Кознички, Гето Кръстевъ, Теодоси Кънчевъ, Димо Кьорчевъ, Александъръ Малиновъ, Димитъръ Мангърговъ, Петъръ Миновъ, Йорданъ п. Димитровъ, Янаки Молдовъ, Владимиръ Начевъ, Стоянъ Никифоровъ, Йовчо Николаевъ, Петко Палиевъ, Петъръ Панайотовъ, Иванъ Петровъ, Александъръ Пиронковъ, Григоръ Реджовъ, Янко Сакжзовъ, Христо Статевъ, Цено Табаковъ, д-ръ Владимиръ Такевъ, д-ръ Йосифъ Фаденхехтъ, Иванъ Харизановъ, Маринъ Шиваровъ и Петъръ Якимовъ).

Бюрото на Камарата е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Любомиръ Айвазовъ — 1 день;
На г. Димитъръ Икономовъ — 2 дни;
На г. Дойчинъ Ивановъ — 2 дни;
На г. Христо Маневъ — 2 дни;
На г. Димитъръ Мангърговъ — 1 день;
На г. Панайотъ Тинчевъ — 2 дни;
На г. Теодоси Кънчевъ — 3 дни;
На г. Христо Илиевъ — 2 дни;
На г. Маринъ Шиваровъ — 4 дни;
На г. Цено Табаковъ — 2 дни, и
На г. Величко Кознички — 1 день.

Съобщавамъ, че е постъпило питане отъ народния представител г. Христо Калайджиевъ до г. министъръ-председателя и министъръ на вътрешнитъ работи и народното здраве. То се отнася до забраняване събрания, устроени отъ Работническата партия въ Пловдивъ и София. Г. Калайджиевъ пита известно ли е това на г. министра и ако е известно, по чие нареждане е станало.

Г. г. народни представители! Днесъ, както знаете, ще се поднася на Негово Величество отговора на тронното слово. Двама отъ господата, членове на комисията, които бѣха избрани отъ окръжитъ, а именно г. Иванъ Бомбевъ отъ Варненския окръгъ и г. Теодоси Кънчевъ отъ Търновския окръгъ, не могатъ да присѣствуватъ. Вмѣсто тѣхъ ще трѣбва да се избератъ други двама. Бюрото предлага вмѣсто г. Иванъ Бомбевъ да се избере г. Иванъ Христовъ и вмѣсто г. Теодоси Кънчевъ да се избере г. Момчо Дочевъ. Които сж съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г. министърътъ на търговията е готовъ да отговори на питането на народния представител г. Калоянъ Маноловъ, отправено на 28 юний.

Има думата народниятъ представител г. Калоянъ Маноловъ да развие питането си.

Обаждатъ се: Отсѣстнува.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Тогава, ако обича, г. министърътъ може да отговори.

Министъръ Ц. Бобошевски: Азъ мога да отговоря сега.

Отъ лѣвицата: Да се остави за утре.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Отговорътъ на питане не може да зависи отъ това, дали запитвачътъ присѣствува или не.

К. Пастуховъ (с. д.): А-а-а!

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Когато се отправя питане, запитвачътъ желае да му се отговори колкото се може по-скоро. Ако обича нѣкой другаръ на г. Маноловъ, може да развие питането.

Министъръ Ц. Бобошевски: Г. Пастуховъ! Трѣбваше да се събератъ сведения отъ търговско-индустриалнитъ камари, а не карламаданъ да отговаряме, както Вие отправяте питания. Стига сте правила шашармаджилъкъ!

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. министърътъ ще почака запитвача, обаче да се знае, че може да се отговаря на питане и въ отсѣствието на запитвача.

Министъръ Ц. Бобошевски: Утре пъкъ може азъ да не дойда.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Пристѣпваме къмъ дневния редъ.

Първата точка отъ дневния редъ е второ четене законопроекта за освобождаване отъ отговорностъ длъжностнитъ лица презъ време на войната при интендантскитъ магазини и други подобни учреждения.

Моля г. секретаря да го прочете.

Замѣстникъ-секретаръ П. Гаговъ (д. сг.): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за освобождаване отъ отговорностъ длъжностнитъ лица презъ време на войната при интендантскитъ магазини и други подобни учреждения“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представител г. Георги Желѣзовъ.

Г. Желѣзовъ (раб.) (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Внесенъ е отъ г. министра на финанситъ законопроектъ, съ който се иска освобождаването отъ отговорностъ на редъ длъжностни лица презъ време на войната при интендантскитъ магазини и други подобни учреждения. Като се прочетатъ мотивитъ, г. г. народни представители, къмъ този законопроектъ, ще се види, че по принципъ се признава, какво тия длъжностни лица сж извършили значителни грѣшки като отчетници, но поради туй, че по формални причини Смѣтната палата не е била въ състояние да разгледа тѣхнитъ смѣтки, иска се освобождаването имъ отъ отговорностъ, или съ други думи, опрощаването имъ като отчетници, въпрѣки това, че мнозина отъ тѣхъ, както на васъ това е известно, сж останали неиздѣлжени. Вамъ, г. г. народни представители, е известна дейността на тѣй нареченитъ тилови лица презъ време на войната, мнозина отъ които бидоха наречени „тилови герои“, заради туй, защото нанесоха голѣми пакости на народа и на държавата. Мнозина отъ васъ сж били въ редоветъ на войската, били сж въ преднитъ части на армията и знаятъ много добре онова настроение, което се създаде въ течение на войната, особено къмъ нейния край, благодарение на туй, че докато много магазини бѣха пълни съ припаси и съ облѣкло, много малко отъ тия припаси и облѣкло се раздаваха на войницитъ. Войницитъ по фронтоветъ бѣха голи и боси — нѣщо, което се констатира дори отъ една депутация отъ народни представители, която ходи на самия фронтъ. Този фактъ, г. г. народни представители, не може да се отрече. Е добре, като е така, трѣбва ли на тия, по-голѣмата частъ отъ които сж причинители

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 10.

на катастрофата — измежду тях трябва да търсите предателите на Добро-поле, между тях, на първо място — да се дава такава амнистия, да се опрощават гражданските последствия от техните действия или бездействия? Това не е нищо друго, освен една амнистия; това не е нищо друго, освен туряне кръст на тяхната дейност.

Нкой от сговористите: И вие искате амнистия.

Г. Желъзковъ (раб): Ние искаме амнистия на политически престъпници, които не са ограбили никого, които не са извършили нищо.

От сговористите: А-а-а!

Г. Желъзковъ (раб): Тук, между вас, г. г. народни представители, има хора, които се подсмиват, които са били интеланги и са се отчели. Ако вие дадете амнистия на тези, които не са се отчели и които не са добросъвестни, вие съ туй ги приравнявате с онзи, които са се отчели и които са добросъвестни. Вие не можете по този начин да раздавате награди на хора, които трябва да отговарят за престъпленията си. Но в дадения случай те не ги угрожава никакво наказание за извършено престъпление. Напротив, вие искате да им опростите и гражданските последици, чрез които са се обогатили много от тях — не говоря за всички. 120 души от тия отчетници са се отчели. Как са намърлили те начин да се отчетат? По същия начин трябва да се отчетат и останалите около 1.000 души отчетници. Това е едно значително число, г. г. народни представители, отчетници, неотчетените суми на които хвърлят една сума от десетки милиона лева, и то въ туй време, когато държавата трябва да създава извънредни бюджети и да търси за тях приходи. Ето едно перо от десетки милиони лева, което трябва да се събере от тия хора, защото те имат тия пари и те трябва да ги заплащат, или да се отчетат, като представят нужните удостоверения.

Но въ мотивите се говори, че това не е могло да стане по редъ причини. Първо, че въ бързина били назначени тези длъжностни лица и не им били дадени нужните наставления. Това не е вярно, защото, както ви е известно, останалите отчетници са се отчели. Какъ можаха другите да се отчетат, а те да не са могли да се отчетат? Значи този аргумент пада.

Другият аргумент е, че бързо било действувало. Че какъ е действувало бързо, когато въ продължение на три години се уреждаше тая служба? Войната продължи три години и въ това време тая служба се уреди достатъчно — изпратиха се специалисти да ръководят тая работа.

По-нататък въ законопроекта се изтъква и друг един аргумент — че не им били дадени нужните дневници, квитанционни, приходоразходни книги и пр. от страна на държавата, от страна на централното управление, от страна на Военното министерство — интенданството. И това не е аргумент, защото другите, които са се отчели, са намърлили начини, за да се сдобият съ тия книги.

Но срещу мотивите, които са изложени въ законопроекта, г. г. народни представители, аз пък ще ви прочета други един мотиви на Върховната смътна палата, които са тъкмо обратни. Въ протокола на общото събрание на Върховната смътна палата № 54 от 26 септември 1921 г. ще видите какъ се опровергават всичките мотиви, които са изложени въ този законопроект. Вие ще видите, че се държат отговорни тия отчетници, че тая работа, която днес се предлага да се уреди, не е така лека и че на нея не трябва да се погледне така леко, а напротив, трябва да се погледне малко по-сериозно и да се остави всички отчетници да минат през съдилището, през Върховната смътна палата. Ако тя може, ще им направи известни отстъпки, но те трябва и са длъжни през там да минат, за своята и за честта на всички ония, които са се отчели. Защото въ алиней трета и четвърта от член единствен въ законопроекта се прави различие, като се казва, че онзи, които вече са си заплатили своите отчисления, нямат право да си искат обратно сумите, а тези, които са останали досега неотчетени, се освобождават напълно от заплащането на крупни суми.

Аз ще ви прочета, г. г. народни представители, този протокол на Върховната смътна палата, за да видите какъ се опровергават всичките мотиви на законопроекта. (Чете)

„Заседание от 26 септември 1921 г. от 11 до 12 ч. преди пладне. Присъствували: председателстващъ-съ-

ветникъ: Сп. Тричковъ, съветници: Ив. Д. Горановъ, Г. Хараламиевъ, Хр. Михайловъ, Б. Бончевъ, Я. Юрдановъ, Н. К. Хлъбаровъ и секретаръ Е. Цаневъ.

Въпроси за разглеждане и обсъждане бяха:

„I. Съветникът Юрдановъ докладва изложението на старшия контролоръ Димитър Шалевъ, регистрирано подъ вх. № 22.785/921 г. по преписката, заведена по поводъ писмото на Палатата подъ № 11.049 отъ 4 августъ н. г. до Министерството на войната — Главно интенданство — и отговора на това писмо, даденъ отъ председателя на Главната ликвидационна комисия.

„Въ изложението си старшият контролоръ Шалевъ донася следното:

„При проверка на отчетите на разните магазинни складове, питателни и хранителни пунктове и пр., които са функционирали през време на войната 1915—1918 г. и по-късно и са били подведомствени на Главното интенданство и на Главното тилово управление, се оказа, какво отчетните книги, почти всички, които са водили респективните длъжностни лица, не са надлежно пронумеровани, проверени, подпечатани и заверявани — обстоятелство, което не позволява да се проследят основно приходните и разходните операции на отчетниците. Въ повечето случаи отчетните книги са заверявани, проверявани и подпечатвани от самите отчетници, които са били и шефове на завежданите от тях магазини; не са изключени и случаите, където тия формалности са извършени въ края на операционното време, когато и са приключени книгата, а има и такива документи (приходо-разходна книга и кочани), които са употребявани тъй, както са взети от пазара.

„Известна е целта, която се преследва съ пронумеровката, прошнуровката, подпечатването и заверяването на книги, които имат отчетен характер. Върху тези книги се извършват тия формалности и то преди да се започне да се оперира съ тях, за да може впоследствие отчетникът съ самите тия книги да ни увери, било въ хронологичността на своите операции, било за извършването на същите, защото книгата, които води един отчетник, са огледало на неговата отчетна дейност. Този принцип е лежал въ основата не само на търговския законъ по отношение на търговските книги, но той е всеобщъ въ практиката на всички счетоводства, които имат въ себе си елементите на сметководствата съ публичен характер и обществен интерес. Като се вземе под внимание и това, че извършването на тая формалност не е придружено абсолютно съ никакви мъчности, а нейната същност и значение може да се схване от всеки обикновен ум, човѣкъ недоумѣва мотивите, които са продиктували тия опущения, толерирани цѣли три години от отговорните фактори съ специално образование и подготовка по интендантската служба. При това самият характер на пронумеровката, прошнуровката, подпечатването и заверяването е от такова естество, че еднажъ пропуснатата тая формалност, същата става вече непоправима, а и да бъде извършена допълнително, тя все пакъ ще носи една порочност, която сама по себе си дава място за едно предубеждение.

„Ето защо Палатата, като констатира горното, обърна се съ писмо № 11.049 отъ 4 августъ 1921 г. до Министерството на войната — Главно интенданство — отъ което искаше да узнае какво е направило последното за уреждане на тая материя по отчетността на своите подведомствени органи.

„Въ отговоръ на цитираното писмо на Палатата, Главната ликвидационна комисия изпраща писмо № 3.617/921 г., съ което идва да потвърди обстоятелството, какво действително въ отчетността на разните военни магазини е царувал единъ безпорядък, а липсата на прошнуровката и подпечатването на книгата извинява съ това, че въ положението за интендантската служба не било казано кой трябва да извърши тая формалност.

„Действително въ „положението“ (§ 161) се говори само за дневника за движението, че той е шнурова книга, но да се поддържа положението, какво другите отчетни книги — „приходо-разходната книга за припасите“, „книга за товарителниците“ и пр. — не са прошнуровани и подпечатани само затова, защото въ „положението“ няма изричен текст, не е основателно и не издържа критика. Въ подкрепа на последното може да се цитира и следният пасажъ отъ предговора на „интендантската служба“: „Обаче, те офицерите и чиновниците, назначени на разни интен-

дантски служби) не трябва да изпускатъ изъ предъ видъ, че указанитъ начини на функциониране не сж абсолютни. Това положение не е освенъ едно упътване, което не освобождава никого отъ да размишлява, да предвижда, да желае и т. н. Следователно основания за извинението на тая небрежност не сжществуватъ, защото цѣлата интендантска служба почива на здравия разумъ; нѣщо повече — въ нея е дадено широко мѣсто на инициативата. И ако прошнуровката се изисква за дневника за движение на принаситъ, защо тогава тя да се смѣта излишна за кочанитъ съ квитанции, за прихода-разходната книга, за кочана съ товарителници и пр.? Може ли да се твърди, че последнитъ отчетни книжа сж отъ по-малко значение? Какъвъ е смисълътъ тогава на кочанитъ квитанции? Ясно е, че това съставяне на книжата не може да се оправдае, а още по-малко може да се оправдае съ нѣкакъвъ форс-мажоръ, който е възпиралъ извършването на тия формалности.

„Напротивъ, тая аномалия е осждителна и не може да се обясни защо е подценявано значението на тия документи, срещу които сж получавани и изразходвани материали, коштуващи милиони и милиони.

„Ако отговорнитъ фактори бѣха проникнати отъ духа на временното положение за интендантската служба“, която трѣбваше да бѣде тѣхна настолна книга; ако се имаха предъ видъ ценнитъ начала, които сжщата служба препоръчва на всички интендантски офицери — да оставимъ настрана чувството на най-абсолютна солидарностъ за последнитъ, които начала въ никакъвъ случай не забраняватъ полезната инициатива — нѣмаше да се остави тази тъй деликатна служба въ една палеативностъ, която е давала широкъ просторъ за злоупотребления и осждително разхищение на държавни материали.

„Каго Ви излагамъ състоянието на отчетнитъ документи по отношение пронумеровката, прошнуровката, подпечатването и завѣрката на сжщитъ, моля разпореджането Ви.

„Следъ доклада и станалитъ разисквания, общото събрание въ своето съгласие

П О С Т А Н О В И:

„1. Повече това опущение не може да се поправи сега, то провѣрката да се извършва само на представенитъ книжа; а въпросътъ за опущението да се изложи въ доклада на Палатата до Народното събрание.

„2. Да се пише на Министерството на войната — Главно интенданство — като му се изложи недостатъка на наредбитъ, за да го има предъ видъ при изработване разнитъ закони и наредби по интендантската служба, за да не се повтарятъ тия нередовности въ бъдеще“.

Както виждате, г. г. народни представители, самата палата, въ мотивитъ къмъ туй решение на общото събрание, не е съгласна съ тия мотиви, които днесъ се посочватъ въ законопроекта.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: То е отъ 1921 г.?

Г. Желѣзовъ (раб): Да, отъ 1921 г. е. — Смѣтната палата казва, че не може да се извинятъ подобни действия на тия отчетници.

Азъ моля почитаемото Народно събрание да отхвърли по принципъ настоящия законопроектъ, да остави на Смѣтната палата да разгледа всичкитъ дѣла и всѣки да поеме отговорността за ония действия, които е извършилъ. Найсетне, Смѣтната палата може да изиска отъ васъ да й дадете единъ мандатъ за разглеждане на въпроситъ по-широко, не формално, като се даде възможностъ и на странитъ да си послужатъ съ всички доказателствени срѣдства. Тя и безъ това го прави, на нея сж представени редъ удостоверения, че на дадено мѣсто е имало форс-мажоръ. Всички тия дѣла сж минали презъ нея, но не е извинително да искаме непременно тия дѣла да се прекратятъ и да не се разглеждатъ. Съ това, г. г. народни представители, ще се насърди още повече въ бъдеще охотата къмъ интендантската служба.

Ето защо ние по принципъ сме противъ този законопроектъ и не ще гласуваме за неговото приемане.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на роднитъ представителъ г. Цвѣтанъ Стоянчевъ.

Ц. Стоянчевъ (з. в): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Ако се вникне по-дълбоко въ законопроекта за освобождаване нѣкои длѣжностни лица по тиловитъ

служби отъ отговорностъ, макаръ че нагледъ този законопроектъ е твърде малкъ и не представлява нищо особено, ще се види, че той има едно голѣмо значение за низшия държавенъ и общественъ животъ. Ако не осветява, той поне подчертава една система въ нашия държавенъ животъ, въ нашата държавна машина, що се отнася до безотговорността на чиновницитъ. Макаръ у насъ да сжществуватъ по законитъ отговорностъ за различнитъ чиновници, обаче тази чиновническа отговорностъ никой пъкъ не сме я видѣли налице, никой пъкъ не сме видѣли чиновникъ да отговаря за своитъ деяния. Изключение е било чиновникъ да отговаря за своитъ действия. Тази безотговорностъ тика нашия държавенъ и общественъ животъ къмъ едно нанадолнище. Ние съ този законопроектъ дебело поодчертаваме, че това е една система и че ще продължаваме да вървимъ изъ този пъкъ.

Мотивитъ, които г. министърътъ излага, че сж го накарали да внесе този законопроектъ, макаръ че сж достатъчно грижливо събрани и подредени, ми се струва, не издържатъ критика. Струва ми се, че задъ тѣхъ има други мотиви, които сж накарали министра да внесе законопроекта. Азъ мисля, че единъ отъ мотивитъ не е толкова въ това, че форс-мажорни обстоятелства сж се явили, които сж попрѣчили на тия отчетници да се отчетатъ, та да има нужда да се признаватъ съ този законъ за отчетени, ами че г. министърътъ смѣта по този начинъ да тури край на единъ баластъ при ликвидирването на тия книжа, защото отъ войната досега имаме най-различни ликвидационни комисии, противъ които се вика твърде много, че изяждатъ много кредити и при това нищо не сж извършили до днесъ. Съ този законопроектъ се иска да се махне и двойната работа: освенъ че ликвидационнитъ комисии работятъ твърде много върху тия отчети, но и Смѣтната палата има да работи върху тѣхъ.

Но, г-да, не е право да се освобождаватъ отъ отговорностъ тия длѣжностни лица и то не само тия, които сж обявени за отчетници съ министерско постановление № 3 отъ 12 януарий 1918 г., публикувано въ посочения брой на „Държавенъ вестникъ“, но и всичкитъ останали отчетници, защото и ония, които не сж обявени, но сж боравили съ държавни материали, се считатъ отчетници, пъкъ и не може да се освобождаватъ едни, а други — не.

Единъ отъ мотивитъ, на който се държи, е, че не сж били поставени тия отчетници въ положение да знаятъ, кзкто своитъ права, така и своитъ задължения. Тѣмъ не е било известно въ каква форма трѣбва да обличатъ своитъ действия, за да бждатъ тѣ правилни отъ гледна точка на закона. Тия лица, които бѣха толкова умни, толкова предвидливи, че можеха своевременно, чрезъ разни начини, да излѣзатъ отъ огнената линия на фронта и да отидатъ назадъ, да останатъ на фронта, както се изразяваха тѣ, баламитъ, пъкъ тѣ да бждатъ на топло, сжщитъ тѣ не сж знаели по какъвъ начинъ да наредятъ книжата си, за да се отчетатъ!

Министъръ д-ръ Т. Кулевъ: Споредъ Васъ.

К. Николовъ (д. сг): За всички ли говорите така?

Ц. Стоянчевъ (з. в): Мнозина се настаниха въ тила по този начинъ.

К. Николовъ (д. сг): Злословите.

Ц. Стоянчевъ (з. в): Имайте предъ видъ, че всичкитъ ония отчетници, които бѣха най-близо до фронта — въ войсковитъ единици отъ полкъ надолу — сж се отчетли, г-да; остава да се отчетатъ само тия, които сж били въ вътрешността на страната. Тѣ сж повече. Ако отидете въ Смѣтната палата да провѣрите, ще видите, че това сж заведующитъ разни базисни магазини, разни фурни въ вътрешността и т. н. Напр., началникътъ на фурната въ Стара-Загора е начетенъ съ 1.000.000 л. — за него става въпросъ да се счита отчетенъ. А ония, които сж били на фронта, съ този законъ нѣма да се счтетатъ отчетени. Тѣ сж отчетени по-рано, съ други законоположения, още презъ 1922 г., напр., съ закона за освобождаване гаранциитъ на чиновницитъ при учреденията, чинито архиви и други ценности сж били обсебени и разпиляни отъ неприятеля презъ време на войнитъ отъ 1912 до 1918 г. Съ него още законъ всичкитъ ония, които сж били подложени на особени условия, да нѣматъ възможностъ да се отчетатъ редовно, сж счтени отчетени още тогава. Остава да се отчетатъ само тѣзи, за които се е смѣтало, че сж

изпълнявали редовно своята служба. Именно за тях се назначиха ликвидационните комисии, които сж въ тежест на държавата. Днес искаме изведнъж да ликвидираме сж тях, като ги освободимъ отъ всѣкава отговорностъ. Азъ мисля, че всѣки единъ отъ васъ си задава въпроса: ако ние отчетемъ и тяхъ, макаръ нагледъ да спестяваме маса срѣдства, които иначе ще отидатъ за плащане заплати на чиновниците въ Сѣмѣната палата за времето, презъ което ще се ликвидиратъ тѣзи смѣтки, нѣма ли да направимъ едно много по-големо зло? Защото по този начинъ ние ще подчертаемъ, че толерираме недобросъвестността; защото въ третата алинея на чл. I се казва, че събранитѣ суми отъ такива начетени не се връщатъ. Значи, имало е добросъвестни, които на времето сж се отчели, Сѣмѣната палата е прегледала тѣхнитѣ отчети и ги е одобрила, а другитѣ, които не сж се отчели, които сж отлагали да представятъ своитѣ отчети и които, както се оплакватъ чиновници отъ Сѣмѣната палата, сж прехвърляли книгата си отъ едно мѣсто на друго, за да не можемъ да ги заловимъ, или пъкъ имъ липсватъ книгата, искаме да ги освободимъ отъ отговорностъ?

К. Николовъ (д. сг): (Казва нѣщо).

Ц. Стояневъ (з. в): Той е отчетенъ още въ 1922 г.; за него дума да не става. Защо не зададете въпросъ: дали е отчетенъ началникътъ на базисния магазинъ въ Нишъ, отъ кждето се измѣкнаха стоки за 5 милиона лева! Ето, за такива е въпросъ. Не е въпросъ за тѣзи, които бѣха на фронта, защото тѣ знаеха своята отговорностъ и даваха своевременно своитѣ отчети. Първа дивизия напр. успѣ да измѣкне всички свои архиви и своитѣ ковчежи; полковникъ Първановъ успѣ да измѣкне дори и тежката артилерия и два докара тукъ, а тѣзи господа не могли да донесатъ една квитанционна книга!

Казва се, че нѣкои не сж могли да взематъ своевременно разписки отъ частитѣ, на които сж давали храни, бойни припаси и т. н. Азъ смѣтамъ, че това не е основание, за да бждатъ освободени отъ отговорностъ тѣзи длъжностни лица. За тѣзи, които при нѣкои екстрени случаи не сж могли да взематъ оправдателни разписки, се гласува специаленъ законъ презъ 1921 г., измѣненъ въ 1924 г. — законътъ за съкращаване формалноститѣ по разходитѣ извършени презъ време на войната. Тѣзи, които добросъвестно сж раздавали материали, сж отчетени съ този законъ. Останаха ония, които бѣха най-педантични въ своята служба. Азъ си спомнямъ, че когато се върнахъ раненъ отъ Добро-поле въ Нишъ и поискахъ отъ интендантството хлѣбъ, не ми дадохъ, защото не съмъ билъ зачисленъ. И този господинъ сега иска да бжде отчетенъ, а тогава искаше отъ насъ, гладни и ранени, разписки, за да ни зачисли.

К. Николовъ (д. сг): Имало е пъкъ други, които сж вземали безъ разрешение.

Ц. Стояневъ (з. в): Не е имало такива. Когато армията се връщаше назадъ отъ фронта, нѣкои началници на интендантски магазини, на вещеви складове, или палѣха складовѣтѣ, или раздаваха материалитѣ на войницитѣ безъ никакви оправдателни документи. Но тѣ се оправдаваха съ това, че сж попаднали въ военна зона, че сж изгорѣли архивитѣ и т. н. Но ако речемъ да признаемъ тѣзи длъжностни лица за неотговорни, ние по този начинъ ще нанесемъ косвено единъ ударъ не само на добросъвестността, но и на честнитѣ и доблестни служители въ армията. Вие знаете презъ време на войната какво говорѣха офицеритѣ и войницитѣ за тѣзи, които бѣха въ тила. Знае се какъ се говорѣше за крадени работи, за гнонъ и т. н.; а всичко това упражняваше страшно влияние върху духа и морала на армията, и това бѣше една отъ главнитѣ причини за нейното разколебаване — ако може да се говори за разколебаване на нашитѣ войници, защото ония, които сж командували войскови части на бойната линия, мѣчно могатъ да кажатъ, че нашитѣ войници сж били разколебани; тѣ бѣха принудени да отстъпятъ предъ напора на неприятеля.

И сега съ този законопроектъ вие искате да отчетете тѣзи, които сж завеждали дела за угояване на добитѣтъ, тѣзи които всѣки день сж драли по единъ волъ или по една овца, за да угояватъ себе си и не сж имали време или не сж искали да се отчетатъ. Естествено е тогава, че при втори случай тия господа пакъ ще бързатъ да се настани въ такива дела за угояване на добитѣтъ, за да

продължатъ своята работа. По такъвъ начинъ ние ще нанесемъ голѣма вреда и на държавата, и на армията, защото това не може да не стигне до ухото на народа. Ако въ 1916 г. при почването на войната е имало недоволства срѣдъ войницитѣ, дори и бѣгства отъ фронта, то се дължи на туй, че останаха ненаказани онѣзи, които презъ 1915 г. кошуствуваха съ залѣка на войника. Войникътъ се оставяше гладенъ и босъ, ходѣше съ налѣми, носѣше на грѣбъ снарядитѣ, а тѣзи господа, които бѣха отзадъ, живѣха при съвсемъ други условия и удобства, и когато дойде време за отговорностъ, освободиха ги отъ такава. Тѣзи, които бѣха на фронта, носѣха своята отговорностъ. Мръднѣше ли нѣкой отъ фронта — куршумъ, за него нѣмаше „опрощавамъ“. Но за този, който е билъ въ тила, който е запазилъ живота и здравето си, благодарение на това че е билъ въ тила, разчита на кжсата паметъ на българския народъ, за да се отърве отъ всѣкава отговорностъ. Но азъ смѣтамъ, че българскиятъ народъ нѣма да забрави тия факти. Ние не бива по този начинъ да освобождаваме отъ отговорностъ тъкмо тия хора, които трѣбва да държимъ отговорни — ако не за друго, то поне за назидание.

Говори се тоже тукъ, че книгата били пренасяни отъ едно мѣсто на друго и по този начинъ сж се изгубили. Книжката не сж се изгубили при пренасянето, но книгата нарочно сж се изгубили, защото този, който е отчетникъ и който смѣта, че трѣбва да укрива нѣщо, той предварително си е направилъ смѣтката, че книгата не бива да се пренасятъ. Азъ съмъ чувалъ често да се говори въ нестроевитѣ части по следния начинъ: „Ако ние победимъ, нѣма да носимъ никаква отговорностъ, поради общо опиянение отъ победата; ако ли пъкъ бждемъ победени и завоювани, тогава никой нѣма да ни търси смѣтка“. И мнозина сж действували при този хесапъ, по тия мотиви. Но когато сж видѣли, че въпрѣки тѣхнитѣ предвиджания ние оставаме една цѣлокупна държава, тѣ сж намѣрили хиляди начини да разнилѣятъ книгата, тѣ сж направили всичко възможно, за да прехвърлятъ вината на други лица; не сж се отчели, а сж се ухитрили да докаратъ въпроса тукъ, въ Народното събрание, та чрезъ едно законодателно решение, съ единъ законъ да бждатъ освободени отъ всѣкава отговорностъ.

Този законъ не за пръвъ пътъ се явява тукъ. Той се е явявалъ и другъ пътъ подъ друга форма — за освобождаване отъ углавна отговорностъ. Сега, обаче, се иска и гражданската имъ отговорностъ да премахнемъ. Азъ мисля, обаче, че не бива това да сторимъ, още повече, че досега не сж постъпили всички отчети и ние не знаемъ какви хора ще отчитаме. Отъ справката, която направихъ набързо въ Върховната смѣтна палата, констатирахъ, че сж представени досега 452 отчета — по-право толкова сж отчетнитѣ, но отчетитѣ въ сжщностъ сж по-малко, защото за единъ и сжщи магазинъ или етапно комендантство отговарятъ по нѣколко души — отъ които Сѣмѣната палата е прегледала 313 и е направила начетъ за 35 милиона лева, а само за 200 хиляди лева има окончателни постановления, и сж почти издѣлжени. Сега се иска значи съ едно видяне на рѣка да освободимъ отъ всѣкава отговорностъ хора, които сж начетени съ 35 милиона лева.

Азъ мисля, че съ законитѣ, които сж гласувани презъ 1922 г. — законътъ за освобождаване гаранциитѣ на чиновницитѣ и законътъ за съкращаване формалноститѣ по оправдаване разходитѣ, правени презъ време на войната — сж дадени и направени всички улеснения на ония длъжностни лица, които не сж имали възможностъ, благодарение на стеклитѣ се неблагоприятни условия следъ войната, да се отчетатъ редовно. Съ тия два закона имъ е дадена възможностъ своевременно да се отчетатъ, едни сж се отчели, а тия, които оставатъ неотчетени, сж отъ вътрешността на страната, и сега се иска и тѣхъ да отчетемъ.

Поради това, че тѣ сж имали възможностъ да се отчетатъ, и поради това, че ако гласуваме и тѣхъ да освободимъ отъ гражданска отговорностъ, съ това ние ще посегнемъ върху духа на армията и ще подчертаемъ едно лошо начало за безотговорностъ на чиновницитѣ — по всички тия причини ние, земледѣлската парламентарна група, нѣма да гласуваме за този законопроектъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ В. Молловъ: Г. г. народни представители! Законопроектътъ, който се обсъжда сега, бѣше внесенъ

въ миналото Народно събрание и бѣше преминалъ на две четения, но не остана време да се гласува на трето четене. Както тогава, така и сега, той не се внася по моя инициатива. Съ неговитѣ мотиви, които азъ съмъ приподписалъ, нѣмамъ нищо общо. Това сѣ мотиви на Върховната смѣтна палата, която чрезъ своя председателъ се яви предъ мене и заяви, че следъ като е провѣрилъ, следъ като е прегледалъ всичкитѣ отчети, всичкитѣ книжа, всичкитѣ преписки, дошълъ е до единъ остатъкъ, който не може да бѣде ликвидиранъ по никакъвъ начинъ, нито въ една, нито въ друга посока — нито въ смисълъ на начитане, нито въ смисълъ на оправдание — по простата причина, че документите, които трѣбва да бѣдатъ провѣрвани, нѣ въ едно такова състояние, че никаква провѣрка не е възможна. Липсва голѣма частъ отъ книжата, поради отстъпленieto на нашата армия, специално отъ Добро-поле, друга частъ се намира въ пълно безредие, липсват известни документи, и Върховната смѣтна палата, която е натоварена по силата на § 1 отъ указъ № 3 да провѣрва тия отчети, най-сетне, следъ дълги усилия, следъ толкова години отъ войната, намира се въ невъзможност да вземе каквото и да е решение.

Азъ настояхъ отъ моя страна повторно да направятъ всичко възможно, да прегледатъ, да видятъ, да направятъ потребното, щото най-сетне онзи, който е отговоренъ, да бѣде държанъ отговоренъ; ако има начетъ, начетътъ да стане. Следъ като миналата сесия този законопроектъ не мина, Върховната смѣтна палата пакъ се обърна къмъ мене и каза: „Освободете ни отъ този боклукъ, съ който не можемъ да ликвидираме“. Кажете, г. г. народни представители, какво би трѣбвало азъ да направя, какво следва азъ да сторя? Очевидно е, че азъ трѣбваше да уважа тази молба на Върховната смѣтна палата. Ако Върховната смѣтна палата, учреждението, което дава отчетъ предъ Народното събрание, не предъ министра на финанситѣ, се ли съ подобно искане, ще зависи отъ Народното събрание дали да се отнесе къмъ това върховно учреждение съ пълното доверие или недоверие. Азъ не слагамъ въпроса въ този случай за доверие или недоверие по единъ законопроектъ; азъ ви обяснявамъ само отъ кого изхожда той.

Заедно съ това, ще ми позволите да отбѣсна нѣкои недоразумения, които тукъ се проявиха отъ г. г. ораторитѣ. Преди всичко, не става въпросъ за ликвидационнитѣ бюра; тукъ не става въпросъ за ликвидация отъ ликвидационни учреждения на Военното министерство или на Финансовото министерство; касаетъ се за провѣряване на отчети отъ Върховната смѣтна палата — съвършено друга категория провѣрки. Колкото се отнася до ликвидационнитѣ бюра — това твърде искрено мога да ви кажа — тѣхната работа се привършва съгласно едно специално законодателство. Въ бюджета на Министерството на финанситѣ за работата на ликвидационното отделение азъ предвидахъ единъ срокъ. Той изтича на 1 септември или на 1 октомври т. г. — не мога точно да ви кажа — когато ликвидацията престава. Всичкитѣ магазини, всичкитѣ поддѣления и подраздѣления на бившитѣ Дирекция и комитети за обществена предвидливостъ сѣ вече къмъ края на своята ликвидация. Всички други ликвидации, които е трѣбвало да станатъ следъ начитане или освобождаване, сѣ станали и оставатъ много малко преписки. И както ви казахъ, въ бюджета не се предвиждатъ повече срѣдства за тази ликвидация. По силата на едно постановление на Министерския съветъ Главната реквизиционна комисия се привежда вече въ своя мирновремененъ съставъ и ще действува по силата на онова законодателство, по което действува въ мирно време. Следователно всички лица, които сѣ се намирали въ нейна помощъ, престава да работятъ. Така щото мога да кажа, че тази частъ следъ едно непродължително време окончателно ще се ликвидира. Тя се ликвидира благодарение на закона за съкращение на формалноститѣ, съ които бѣ направено пакъ едно подобно освобождаване отъ отговорностъ за известни преписки, които не можаха да бѣдатъ ликвидирани нито въ една, нито въ друга смисълъ.

На второ мѣсто не трѣбва да се повдига въпросъ за нѣкои единични случаи, както направиха нѣкои отъ преждоговорившитѣ господа. Не се отнася нито за Старозорския магазинъ, нито за Нишкия базисенъ магазинъ. Азъ не съмъ въ състояние въ този моментъ да ви кажа дали тѣхнитѣ отчети и преписки се намиратъ въ този остатъкъ, който предлага Върховната смѣтна палата да бѣде ликвидиранъ. Азъ ще провѣря тази работа до утре. За ега, слава Богу, съмъ далъ доказателства, че никого не

сѣмъ оставилъ безъ преследване, никого не съмъ освободилъ отъ отговорностъ. Нѣмамъ нищо противъ, ако вие можете да ми дадете сведения за това. Даже отъ сега съмъ съгласенъ подобни лица за голѣми начети чисто и просто да ги изключимъ. По две-три преписки можемъ да говоримъ, и най-сетне Върховната смѣтна палата нека се занимае съ тѣхъ окончателно. Но искамъ да кажа, че нито отъ Върховната смѣтна палата, нито отъ Министерството на финанситѣ не е имало намѣрение да се намаляватъ отговорноститѣ на длъжностни лица, да ги освобождаватъ отъ отговорностъ и да се насажда чувство на безотговорностъ, както тукъ нѣкои искаха да кажатъ. Нищо подобно въ случая нѣма. Голѣма частъ отъ провиненитѣ сѣ понесли своята отговорностъ, изтѣрпѣли сѣ своето наказание, а една голѣма частъ отъ провиненитѣ сѣ получили амнистия. Амнистия е била дадена въ 1918 и въ 1920 година, когато ние не сме управлявали. Тия амнистии засѣгаха различни други престѣпни деяния, но покрай туй и злоупотребления тѣмко отъ такива органи. Улавната отговорностъ е отпаднала изобщо, тукъ остава само материалната, веществената отговорностъ. Остава само изпълнението на известни правила на смѣтководството. Прочетеното отъ г. Желѣзковъ има приложение само когато преписката е прошнурована неправилно, написана неправилно, напечатана неправилно и т. н., и въ такъвъ случай Върховната смѣтна палата е начитала. Но когато извънъ прошнуроването липсватъ документи, нѣма възможностъ да се произнесе Върховната смѣтна палата, нито за, нито противъ, тя изпада въ едно положение да не може да изпълни една длъжностъ, съ която е натоварена отъ Народното събрание, и затова се отнася до Народното събрание да ликвидира съ тѣзи случаи. Пакъ казвамъ, ако има подобни случаи не съмъ азъ, който бихъ искалъ да поподнатъ подъ този законопроектъ, азъ съ удоволствие ще ги изключа. Още сега, следъ приключването на заседанието, азъ ще повикамъ председателя на Върховната смѣтна палата да му посоча тия случаи, които се изнесоха отъ тази трибуна и да му кажа, че народното представителство би желало да има една друга отговорностъ.

Свързането на този законопроектъ съ отговорноститѣ за Добро-поле, съ отговорноститѣ за войната се явява неумѣстно. Нѣма защо да винимъ само едни. Би ни отвлѣкло много далече, ако търсимъ истинскитѣ причини за пробива на Добро-поле. Историата ще ги намѣри. Може би има вина у тия органи, за които се отнася това предложение, може-би да има вина и на друго мѣсто, но да видимъ само едни, а други да оправдаваме това не е нищо друго освенъ прехвърляне на известна отговорностъ или на голѣма частъ отъ тази отговорностъ върху други плещи, прехвърляне, което въ този случай се явява съвършено неоправдано, съвършено излишно. Въпросътъ е технически. Никой не желае да оправдава нѣкакви чиновници провинени, но никой не може до вѣчностъ да продължава едно отчитане или една провѣрка, която не може да стане по другъ начинъ въ края на крайщата, освенъ по този начинъ.

Азъ бихъ молилъ народното представителство да приеме този законопроектъ. Азъ ще събера до утре всички пълни сведения даже по дѣлата и по препискитѣ, за да имамъ по-точно и по-ясно представление за какви суми евентуално се отнася законопроектътъ, за какви лица и за какви учреждения. Бѣждете увѣрени, че ако се получатъ сведения, че има нѣща, които се прикриватъ и че нѣкои лица безъ да заслужаватъ, влизатъ въ този законопроектъ — а не по формални причини, че не може да стане провѣрка — азъ съмъ първиятъ който ще се съгласи съ васъ. Не е това Народно събрание, което би желало да покрие нѣкоя отговорностъ или да освободи нѣкого отъ нѣкакъвъ начетъ.

И по реквизиционнитѣ дѣла се срѣщатъ такива случаи. Явява се единъ, който нѣма реквизиционенъ документъ; основава се на свидетелскитѣ показания на нѣкои лица неразпитани отъ следователя, а отъ нѣкои други органи. Лицето свидетелствува: „На тогава сѣ реквизирирани два вола, на онегова кола“, държавата признава и плаща разхода, който е билъ направенъ навремето. Право ли е това? Не е право. Отъ друга страна, щящитъ ликвидационни органи се явяватъ съ други искания за освобождение. И азъ съмъ се натъквалъ на подобни случаи, които, очевидно, влизатъ въ тази категория. Припомнямъ си за нѣкаква си военна лавка: нѣма надлежнитѣ документи за нѣкой капитанъ, че взелъ 2 геврека повече, другъ взелъ 2 геврека по-малко, или че трети изялъ нѣколко парчета захаръ.

Д. Гичевъ (з. в): За 35.000.000 л. се касаетъ въ случая, а не за 2 геврека, г. министре.

Министъръ В. Молловъ: Много бъркате, г. Гичевъ.

Д. Гичевъ (з. в): Вземете точните сведения.

Министъръ В. Молловъ: 35.000.000 л. сж отчетени, а не начетени. Вие не правите разлика между отчетени и начетени.

Д. Гичевъ (з. в): Азъ казвамъ, че сж начетени и бихъ желалъ азъ да бъда изобличенъ. Вие самъ признавате, че не знаете точно цифритъ.

Министъръ В. Молловъ: Очевидно, Вие бъркате.

Д. Гичевъ (з. в): Не бъркамъ.

Министъръ В. Молловъ: Азъ казвамъ, че Върховната смѣтна палата казва, че тия суми не могатъ да бъдатъ проверени и излага положението. Изглежда, че Вие не знаете и бъркате начетени суми, съ сумитъ, които трѣбва да бъдатъ отчетени. Начетено се казва онова, което трѣбва да върнешъ на държавата, . . .

Д. Гичевъ (з. в): Точно това.

Министъръ В. Молловъ: . . . а пъкъ общата сума за провѣряване, за отчитане, то е съвършено друго.

Д. Гичевъ (з. в): За начетени суми се говори.

Министъръ В. Молловъ: Азъ Ви казахъ, че ще провѣря, какъ стои работата.

Д. Гичевъ (з. в): Жалко, че сте подписали законопроекта преди да провѣрите.

Министъръ В. Молловъ: Азъ провѣрихъ чрезъ председателя на Върховната смѣтна палата друга работа — че не е възможно да се направи отчетъ. Това е важното, и това Вие не искате да разберете. И въ края на крайщата, когато Върховната смѣтна палата каже, че тѣзи преписки не си стоятъ, Вие какво ще кажете? Ще искате ли непременно да ви посочи Аврамъ Стояновъ или другъ нѣкой отъ Сотучино и да се провѣрятъ смѣтките имъ?

А. Стояновъ (раб): Когато тия магазини сж били въ страната, длъжностните лица сж били длъжни да се отчетатъ.

Министъръ В. Молловъ: Въпросътъ е, че има формалности, които не сж били изпълнени и върховното отчетно учреждение казва, че не може да се провѣрятъ отчетитъ. Ето това е въпросътъ. Той не се отнася нито до суми, нито до конкретни лица, а до туй, че следъ пробиването на фронта, разбунтуванитъ войски около Радомиръ и до сж разпилили документитъ и тѣхъ нѣма налице. При туй положение, какъ може да постѣпи Върховната смѣтна палата? Ето къде е въпросътъ. И понеже вие хвърляте известни подозрения, каквито азъ не искамъ да съществуватъ по поводъ на този законопроектъ, затуй казвамъ, че утре ще мога да ви дамъ пълни сведения.

А. Стояновъ (раб): (Възражава нѣщо)

Министъръ В. Молловъ: Я не прекъсвайте, моля Ви се. Азъ ви казахъ, че Върховната смѣтна палата е учреждение на Народното събрание, то не е учреждение на Министерството на финанситъ. Следователно, Народното събрание има право да иска пълни сведения, да извика председателя на Върховната смѣтна палата въ комисията и да иска отъ него обяснения.

Н. Мушановъ (д): Г. министре! Този законопроектъ не е миналъ презъ комисията.

Министъръ В. Молловъ: Тѣзи разисквания сега сж по принципъ.

Н. Мушановъ (д): Законопроектътъ е на второ четене — вчера мина на първо четене.

Министъръ В. Молловъ: Азъ нѣмамъ нищо противъ, щомъ Народното събрание реши, законопроектътъ да

отиде въ комисията. Ще отиде въ комисията, и резултатътъ ще бъде същиятъ. Нека отиде въ комисията, ще повикаме председателя на Върховната смѣтна палата и ще искаме всички сведения. Обаче тукъ нѣма абсолютно никакво мѣсто подозрението за нѣкакво желание да се покрива каквато и да било отговорност.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Председателството проси извинение, че законопроектътъ е поставенъ на дневенъ редъ на второ четене, безъ да е миналъ презъ комисията. Това е по наша грѣшка. Законопроектътъ се сменя отъ дневенъ редъ и се изпраща въ комисията по Министерството на финанситъ.

Пристъпваме къмъ втора точка отъ дневния редъ — трето четене на законопроекта за довършване на държавни сгради въ царството.

Моля г. докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ П. Георгиевъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправките и прибавките, приети на второ четене)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има постѣпили две предложения, надлежно подписани. Едното предложение е отъ г. д-ръ Иванъ Бешковъ и се отнася до чл. 2, съ което той предлага къмъ чл. 2 да се прибави алинея втора, съ следното съдържание: (Чете) „Сключенитъ договори между предприемачитъ и държавата, респективно Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството, подлежатъ на одобрение отъ Народното събрание.“

Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Иванъ Бешковъ.

Д-ръ И. Бешковъ (з. в): Г. г. народни представители! Отъ говореното вчера се изясни, че това предприятие за довършването на държавни сгради не е една концесия, не е и единъ заемъ въ тѣсна смисълъ на думата. Той е, както г. министърътъ на финанситъ се изрази, една кредитна операция, една комбинация, въ която предприемачътъ и капиталистътъ-банкеръ сж едно и също лице. Какво, въ сжщностъ, представлява кредитътъ? Кредитирането е единъ договоръ между две и повече лица, при който едната страна дава на другата известни материални блага, пари, които другата страна връща следъ известенъ срокъ. Като се има предъ видъ голѣмия размѣръ на това предприятие — за 300.000.000 л. — смѣтамъ, че е необходимо, щото този договоръ, който ще се сключи между държавата и предприемача, да бъде прегледанъ и санкциониранъ отъ Народното събрание. На това становище бѣха дори и нѣкои господа отъ болшинството. Г. Семерджиевъ, напр., бѣше на становището, че трѣбва непременно договорътъ да мине презъ Народното събрание. После, обаче, той се съгласи, договорътъ да се санкционира само отъ Министерския съветъ. Г. министър-председателятъ вчера сжщо направи предложение да мине презъ Народното събрание, но непонятно ни бѣше защо подиръ малко той не поддържаше сжщото.

Вѣрно е, че Министерскиятъ съветъ, изпълнителната властъ може да упражни ефикасенъ контролъ върху това предприятие, но едно е той, изпълнителната властъ, да одобри единъ договоръ, сключенъ отъ членъ на тая изпълнителна властъ, отъ министра на благоустройството, а друго е законодателната властъ, Народното събрание, да ладе санкция на този договоръ.

Ето защо азъ правя предложението, щото договоритъ, които ще се сключатъ между държавата и предприемача, да бъдатъ одобрени отъ Народното събрание.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ предложението на г. Бешковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Има предложение отъ г. Абаджиевъ, надлежно подписано, за заличаване на п. I отъ списъка, а именно, доизкарване зданието за Министерство на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството — бивше „Графика“.

Министъръ В. Молловъ: Ясно е. Той е единъ отъ бившитъ собственици на това здание.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ предложението на г. Абаджиевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Министър В. Моллов: Разбира се. Това здание е кон-
фискувано отъ държавата, защото е строено съ държавни
пари.

Председателствувашъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ
на трето четене законопроекта за довършване на дър-
жавни сгради въ царството, моля, да вдигнатъ ръка. Бол-
шинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 3)

Г-да! Съжалявамъ, че не можемъ да продължимъ засе-
данието, понеже председателството трѣбва да участвува
при поднасяне отговора на тронното слово.

Следующето заседание ще бѣде утре съ останалитѣ
точки отъ днешния дневенъ редъ.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 17 ч. 25 м.)

Подпредседателъ: Д-ръ Б. ВАЗОВЪ

Замѣстникъ-секретаръ: П. ГАГОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народнитѣ представители: Лю- бомиръ Айвазовъ, Димитъръ Икономовъ, Дой- чинъ Ивановъ, Христо Маневъ, Димитъръ Ман- гърровъ, Панайотъ Тинчевъ Калчевъ, Теодоси Кънчевъ, Христо Илиевъ, Маринъ Шиваровъ, Цено Табаковъ и Величко Кознички	301	гово Величество Царя, отъ окръжитѣ, вмѣсто на- родния представитель Иванъ Бомбева, отъ Вар- ненския окръгъ, народния представитель Иванъ Христовъ, и вмѣсто народния представитель Тео- доси Кънчевъ, отъ Русенския окръгъ, народния представитель Момчо Дочевъ	301
Питане отъ народния представитель Х. Калайджиевъ къмъ министъръ-председателя и министъръ на вътрешнитѣ работи и народно здраве относи- телно забраняване събрания, устроени отъ Ра- ботническата партия въ Пловдивъ и София. (Съ- общение)	301	Законопроекти: 1) за освобождаване отъ отговорностъ длъжност- нитѣ лица презъ време на войната при интен- дантскитѣ магазини и други подобни учреждения. (Второ четене — изпраца се въ комисията) . . .	301
Тронно слово. Избиране на членове въ делегацията по поднасяне отговора на тронното слово на Не-		2) за довършване на държавни сгради въ царството. (Трето четене)	306
		Дневенъ редъ за следующето заседание.	307